

Zwemvaardigheid leerlingen primair onderwijs gemeente Groningen 2024

Inhoud

Samenvatting	3
1 Inleiding.....	4
1.1 Aanleiding.....	4
1.2 Doel en opzet van het onderzoek.....	4
2 Respons.....	5
3 De resultaten	6
3.1 Algemeen.....	6
3.2 Zwemles.....	8
3.3 Diplomabezit	8
3.4 De gebiedsdelen	9
Bijlagen	11
Colofon	13

Samenvatting

De gemeente Groningen heeft de ambitie dat 100% van de kinderen minimaal het zwemdiploma A bezit als zij de basisschool verlaten. Daarom wil ze graag weten hoe het staat met de zwemvaardigheid van de basisschoolleerlingen.

Van 2014 tot 2020 is de zwemvaardigheid van basisschoolleerlingen elk jaar gemeten, daarna om het jaar. Dit rapport gaat over de meting van 2024. De meting is gedaan door de vakleerkrachten bewegingsonderwijs van de scholen. Daarbij is geïnventariseerd of de leerlingen van de scholen een zwemdiploma hebben en, als ze dat niet hebben, of ze dan op zwemles zitten. Dit jaar hebben 30 basisscholen en 7 scholen voor speciaal basisonderwijs hun resultaten gedeeld. Dit is een hogere respons dan tijdens de metingen van 2020 en 2022.

Van alle leerlingen van groep 3 tot en met 8 van het basisonderwijs (kinderen van 6 tot 12 jaar) heeft 84% minimaal een A diploma. Dit is een iets hoger percentage dan in voorgaand jaar, maar lager dan de jaren er voor. De percentages variëren van 56% in groep 3 tot 94% of meer in de groepen 6, 7 en 8. In groep 8 heeft 98% een diploma. Dit komt erop neer dat in de hele gemeente van alle kinderen van 6 tot en met 11 jaar, naar schatting ruim 2.000 kinderen geen diploma hebben. Daarvan zit ongeveer 40% in groep 3.

Een bijzondere groep binnen het basisonderwijs zijn de leerlingen die in een taalklas nieuwkomersonderwijs volgen, deze kinderen hebben bijna allemaal geen zwemdiploma.

Op de scholen voor speciaal basisonderwijs hebben minder kinderen een zwemdiploma, in totaal 39%. Een klein aantal kinderen heeft een zwemcertificaat dat ze kunnen krijgen als ze niet in staat zijn om een diploma te halen.

Van de kinderen zonder diploma is van ruim driekwart bekend of ze wel of niet op zwemles zitten, van de andere kinderen hebben we deze informatie niet. Ruim de helft van de kinderen zonder diploma zit op zwemles. Daarnaast staan 34 kinderen op een wachtlijst. We zien ook dat er van de oudere groepen relatief minder kinderen zonder diploma op zwemles zitten. Wat verder opvalt is dat bijna geen van de kinderen van de taalklassen nieuwkomersonderwijs op zwemles zitten.

Bij het speciaal basisonderwijs zit 47% van de kinderen zonder diploma op zwemles. Dit kunnen ook zwemvaardigheid lessen zijn om de kinderen zo zwemvaardig te krijgen dat ze in noodsituaties het hoofd zo goed mogelijk boven water kunnen houden.

In de Gebiedsdelen Oude wijken en West hebben relatief minder kinderen een zwemdiploma dan in de rest van de gemeente. In gebiedsdeel Haren hebben relatief de meeste kinderen een diploma. Dit is niet afwijkend van eerdere resultaten.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het schoolzwemmen is afgeschaft. Het is inmiddels ruim 10 jaar geleden dat er schoolzwemmen is gegeven, seizoen 2012-2013 was het laatste seizoen. De gemeente Groningen heeft de ambitie dat 100% van de kinderen minimaal het zwemdiploma A behaalt.

De verantwoordelijkheid om kinderen te leren zwemmen, ligt tegenwoordig bij de ouders. Een groot deel van de ouders zorgt er zelf al voor dat hun kinderen leren zwemmen. Om de overige ouders ook te bereiken, startte de gemeente een voorlichtingscampagne in 2013. Daaraan is in de jaren daarna een vervolg gegeven.

Via de website www.sport050.nl/zwemles en posters wijst de gemeente ouders op het belang van het kunnen zwemmen. De kinderen zonder diploma krijgen van de groepsleerkracht een informatiefolder over zwemles. Momenteel wordt zwemles aangeboden in de gemeentelijke zwembaden. Daarnaast zijn er een aantal particuliere aanbieders.

Voor de kinderen die geen zwemles krijgen omdat de ouders te weinig geld hebben, is er een financieel vangnet. Ouders met een inkomen tot 120% van het wettelijk minimum kunnen voor hun kind vanaf 6 jaar de zwemlessen voor diploma A en B vergoed krijgen. De Stichting Leergeld stelt hiervoor geld beschikbaar, dankzij deze stichting hebben in 2023 406 kinderen tot en met 12 jaar zwemlessen gevolgd.

Er zijn ook kinderen die om een andere reden geen zwemles krijgen, bijvoorbeeld om godsdienstige of medische redenen. Van deze redenen bestaat bij de gemeente een algemeen beeld op basis van landelijke cijfers. Het landelijke beeld is bevestigd door een in 2013 gehouden enquête onder basisschoolleerlingen door Onderzoek, Informatie en Statistiek Groningen. Uit dit onderzoek bleek dat 8% van de basisschoolleerlingen in groep 5 geen diploma had en ook niet op zwemles zat. De gemeente stelt voor deze groep een zwemprogramma op. De gemeente kan hen echter niet verplichten het zwemdiploma te halen, maar kan en wil dit wel stimuleren en faciliteren. Het blijft echter de keuze van de ouders.

1.2 Doel en opzet van het onderzoek

Sport050 wil graag monitoren hoe het is gesteld met de zwemvaardigheid van de basisschoolleerlingen van de gemeente Groningen. Daarvoor wordt er periodiek een inventarisatie gehouden onder de leerlingen van de groepen 3 tot en met 8 van alle basisscholen binnen de gemeente Groningen. Vanaf dit jaar zijn ook de scholen voor speciaal onderwijs benaderd. De scholen hebben hiervoor hun medewerking toegezegd. De inventarisatie loopt zoveel mogelijk via de vakleerkrachten bewegingsonderwijs van de scholen.

Opzet inventarisatie

Om zicht te krijgen op de zwemvaardigheid van de leerlingen, inventariseren de docenten welke zwemdiploma's de kinderen hebben. Dit leidt tot een overzicht per school. Deze inventarisatie werd tot 2020 jaarlijks en daarna om het jaar in het voorjaar herhaald. De inventarisatie vindt plaats in het voorjaar, mei tot en met begin juli.

Aan de scholen vragen we per leerjaar te inventariseren hoeveel kinderen geen diploma hebben en hoeveel kinderen een diploma A, AB of nog meer diploma's hebben. De scholen voor speciaal onderwijs konden ook aangeven of kinderen een zwemcertificaat hebben. Dit omdat kinderen op het speciaal onderwijs vaak een zwemcertificaat hebben als ze niet in staat zijn om een zwemdiploma te halen.

Van de gegevens wordt een analyse gemaakt met daarin overzichten van de zwemvaardigheid van de leerlingen uitgesplitst naar school, groep en gebiedsdeel (van de school). Voor alle resultaten geldt dat we afhankelijk zijn van de aanlevering van gegevens door de scholen.

2 Respons

Binnen de gemeente zijn 58 basisscholen, hiervan hebben in 2024 30 scholen cijfers geleverd (52%), dit zijn er meer dan in 2022 (45%). Van de 13 scholen waar speciaal basisonderwijs wordt gegeven hebben 7 scholen cijfers geleverd.

Van twee van deze scholen hebben we gegevens van twee vestigingen gekregen, een school voor basisonderwijs en een voor speciaal onderwijs. Er zijn ook scholen die in 2020 of 2022 wel gegevens hebben geleverd maar in 2024 niet en andersom. Niet alle gegevens zijn volledig. De meeste scholen hebben van de groepen 3 tot en met 8 aangegeven hoeveel leerlingen de diploma's A, B en/of C hebben en hoeveel geen diploma. Soms ontbreken er groepen. De meeste scholen met leerlingen zonder zwemdiploma hebben ook gegevens over zwemles aangeleverd. Voor speciaal onderwijs kon men ook aangeven of er leerlingen waren die een zwemcertificaat hebben gekregen.

Het totaal aantal kinderen telt niet altijd op vanuit de categorieën. De gegevens zijn zo ingevoerd als we ze van de scholen hebben gekregen. Hierbij zijn we uitgegaan van de leerlingen waarvan het diplomabezit bekend is. Van de scholen die hebben deelgenomen is van 64% van de kinderen die op die scholen les volgen het diplomabezit bekend, dit is een lager percentage dan in 2022. De respons ten opzichte van het totaal aantal kinderen in de leeftijdsgroep 6 t/m 11 jaar dat in Groningen woont is 46%, dit is hoger dan in 2022. Meer kleine scholen hebben dit jaar gegevens geleverd en een aantal grote scholen juist niet. Het percentage ligt ook hoger omdat scholen voor speciaal onderwijs gegevens hebben geleverd.

Van alle leerlingen is van ongeveer 46% bekend of, en zo ja welk zwemdiploma ze hebben. Om enig inzicht te krijgen in de percentages, is het aantal afgezet tegen de bevolking naar leeftijd. Gekozen is voor de gangbare leeftijd die de kinderen van de groepen hebben op 1 januari van het schooljaar. De respons is hoger dan voorgaande jaren. Dit komt door de respons vanuit het speciaal onderwijs. Bij het lezen van deze cijfers moet in het achterhoofd gehouden worden dat er ook kinderen van buiten de gemeente Groningen in de gemeente op school zitten en andersom. Ook zal de leeftijd niet in elk geval binnen de juiste groep vallen, dit geldt met name voor het speciaal onderwijs.

Respons per gebiedsdeel

De respons per gebiedsdeel is heel verschillend, zowel gerekend naar het aantal scholen als het aantal kinderen.

Vanuit het Centrum is er geen respons, nu heeft het Centrum ook weinig scholen. Van de gebiedsdelen Haren, Zuid en ten Boer is de respons gerekend naar het aantal kinderen het laagste, respectievelijk 24, 30 en 30%. Gebiedsdeel oude wijken heeft de hoogste respons, 67% van het aantal kinderen. In de bijlagen staat de respons uitgesplitst naar aantal scholen en aantal kinderen. In het speciaal onderwijs is de respons 7 scholen waarvan één met twee vestigingen. In totaal met 682 kinderen.

3 De resultaten

3.1 Algemeen

Van alle kinderen is geïnventariseerd wat voor zwemdiploma ze hebben. In tabel 3.1 staan de percentages per groep. In tabel 3.2 staat de aantallen en percentages van het speciaal onderwijs.

Tabel 3.1: Basisonderwijs: percentages leerlingen per groep naar hoogst behaald diploma, 2024

Groep	Nieuwkomers	3	4	5	6	7	8
Geen diploma	97%	44%	24%	9%	6%	5%	2%
Diploma A	3%	16%	16%	10%	7%	10%	5%
Diploma A en B	0%	22%	35%	46%	45%	44%	46%
Diploma A, B en meer	0%	17%	25%	35%	42%	41%	47%
Aantal leerlingen	37	769	725	850	782	724	643

Tabel 3.2: Speciaal basisonderwijs: percentages leerlingen naar hoogst behaald diploma, 2024

	Alle groepen	
	Aantal	perc.
Geen diploma	269	39%
Zwemcertificaat	9	1,3%
Diploma A	176	26%
Diploma A en B	148	22%
Diploma A, B en meer	80	12%
Aantal leerlingen	682	

In tabel 3.3 en figuur 3.1 zijn de percentages te zien van de leerlingen die geen zwemdiploma hebben naar jaar van inventarisatie. Hierbij zijn de kinderen die in de schakelklassen nieuwkomers (Nederlands als tweede taal) zitten apart in de tabel opgenomen, een leerkracht geeft aan:

“Vooral in de nieuwkomers groep zijn er veel kinderen die nog niet op zwemles zitten.”

Waar in groep 3 bijna de helft (44%) nog geen diploma heeft, heeft in groep 8 bijna iedere leerling (98%) minstens diploma A behaald. In totaal heeft 15% van alle basisschoolkinderen geen zwemdiploma. Vanaf groep 5 hebben verreweg de meeste kinderen een zwemdiploma behaald. Vanaf groep 5 heeft meer dan 90% van de kinderen een zwemdiploma. In groep 8 van het reguliere basisonderwijs heeft 98% een diploma.

In het speciaal basisonderwijs heeft 39% geen diploma, hierbij is geen onderscheid naar groepen gemaakt omdat bij speciaal onderwijs groepen vaak niveau groepen zijn en niet zozeer leeftijd gebonden. Het doel van de gemeente dat 100% van de kinderen minstens zwemdiploma A behaalt, is hiermee voor het speciaal basisonderwijs nog ver weg. Een reactie:

“Ons doel is om door middel van zwemvaardigheid lessen de kinderen zo zwemvaardig te krijgen dat ze in noodsituaties het hoofd zo goed mogelijk boven water kunnen houden.”

Tabel 3.3: Percentage kinderen zonder diploma naar groep, 2019-2024, alleen basisonderwijs

	2019/2020	2022	2024
nieuwkomers			97%
groep 3	42%	55%	44%
groep 4	13%	23%	23%
groep 5	8%	10%	9%
groep 6	3%	6%	6%
groep 7	3%	7%	5%
groep 8	1%	3%	2%
totaal	12,5%	18%	16%

De absolute aantallen

Om een beeld te krijgen van het absolute aantal kinderen zonder zwemdiploma in de hele gemeente, maken we een inschatting op basis van de resultaten van het onderzoek. Dit met de aanname dat de respons representatief is voor de hele gemeente. In tabel 3.4 staat hoeveel kinderen per leerjaar geen diploma hebben. Deze aantallen zijn gebaseerd op het aandeel kinderen zonder diploma dat we in ons onderzoek vinden. Aan de hand van de respons en het totaal aantal kinderen hebben we per leeftijdsgroep het aantal naar verhouding opgehoogd en afgerond. De aantallen zijn inclusief het speciaal basisonderwijs waarbij de indeling in de leerjaren is geschat. Naar schatting hebben ruim 2.000 basisschoolkinderen in de gemeente geen zwemdiploma, dit is evenveel als in 2022.

Tabel 3.4 Aantal kinderen zonder diploma per groep, 2024

	respons	opgehoogd, 2024
nieuwkomers	37	
groep 3	418	880
groep 4	240	550
groep 5	118	250
groep 6	84	170
groep 7	57	130
groep 8	39	90
totaal	961	2.070

3.2 Zwemles

Van de kinderen die geen diploma hebben, is geïnventariseerd of ze op zwemles zitten. En als ze niet op zwemles zitten, of ze dan op een wachtlijst voor zwemles staan. In tabel 3.5 staan de resultaten van de kinderen waar de status van bekend is. Van de kinderen zonder diploma is van ruim driekwart bekend of ze wel of niet op zwemles zitten, van de anderen kinderen hebben we deze informatie niet. Ruim de helft van de kinderen zit op zwemles. Daarnaast staan 34 kinderen op een wachtlijst. We zien ook dat van de oudere groepen relatief minder kinderen zonder diploma op zwemles zitten. Wat verder opvalt is dat van de nieuwkomers bijna niemand een diploma heeft en dat bijna geen van hen op zwemles zit.

Op het Speciaal Basisonderwijs worden de zwemlessen deels op de school zelf gegeven met als doel de kinderen hun waterangst te laten overwinnen en het zelfvertrouwen in het water te vergroten:

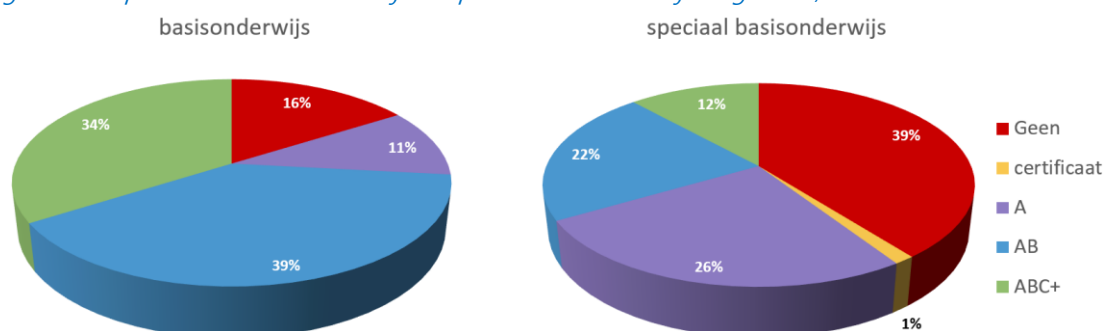
Tabel 3.5: Kinderen zonder diploma, op zwemles en niet op zwemles naar groep, 2024

	Diploma geen	Zwemles abs.	perc.	wachtlijst	Geen zwemles
groep					
nieuwkomers	36	2	6%	1	33
groep 3	341	190	56%	14	41
groep 4	174	114	66%	8	30
groep 5	76	43	57%	7	14
groep 6	46	17	37%	1	9
groep 7	38	7	18%	2	13
groep 8	12	3	25%	1	4
Alle groepen	723	376	52%	34	144
Speciaal basisonderwijs	269	127	47%	8	12

3.3 Diplomabezit

In figuur 3.1 vergelijken we het diplomabezit van het basisonderwijs met het speciaal basisonderwijs. We zien dat het diplomabezit in het basisonderwijs veel meer wijdverbreid is dan in het speciaal basisonderwijs. Toch zien we ook in het speciaal basisonderwijs kinderen die meer dan de diploma's A en B hebben. Verder valt op dat het percentage kinderen met alleen een zwemcertificaat niet groot is.

Figuur 3.1: Diplomabezit: basisonderwijs en speciaal basisonderwijs vergeleken, 2024

3.4 De gebiedsdelen

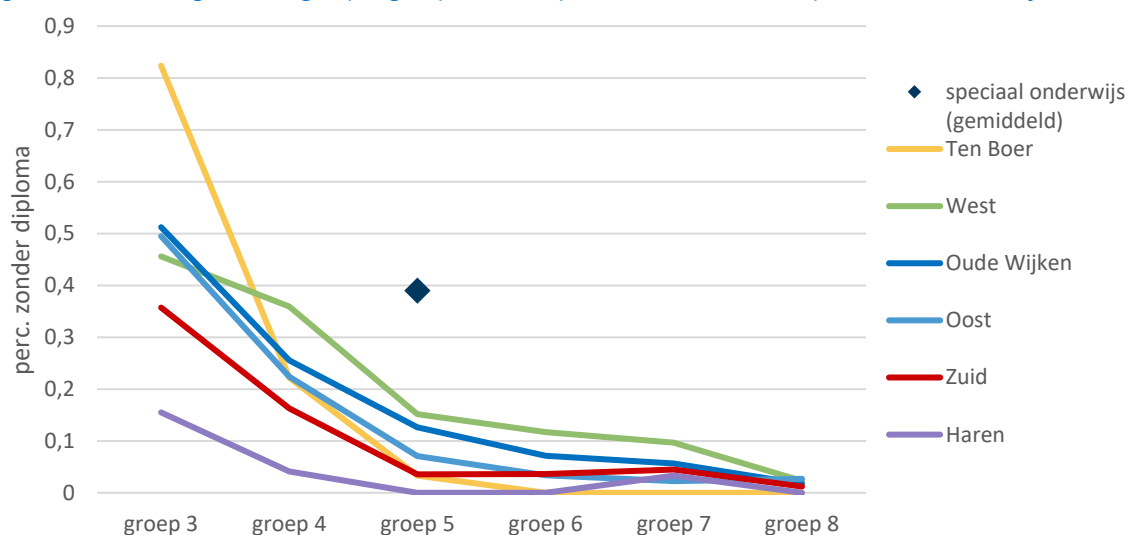
In tabel 3.6 staan voor het reguliere basisonderwijs per gebied en per leerjaar het percentage kinderen zonder diploma. In figuur 3.2 staat per gebiedsdeel het diplomabezit. Eén gebiedsdeel, het Centrum, staat niet in de grafiek omdat er geen scholen in het centrum gereageerd hebben. In de figuur is het NT2 onderwijs niet meegenomen.

Tabel 3.6: Percentages leerlingen per groep zonder diploma, 2024, basisonderwijs

Gebied	Groep	3	4	5	6	7	8
Centrum							
Oude Wijken		51%	26%	13%	7%	2%	2%
Zuid ¹⁾		36%	16%	4%	4%	1%	1%
West		46%	36%	15%	12%	2%	2%
Oost		49%	22%	7%	3%	3%	3%
Ten Boer		82%	22%	3%	0%	0%	0%
Haren ¹⁾		15%	4%	0%	0%	0%	0%

1) Zuid en Haren weinig respons

Figuur 3.2: Percentages leerlingen per groep zonder diploma, 2024, basis- en speciaal basisonderwijs

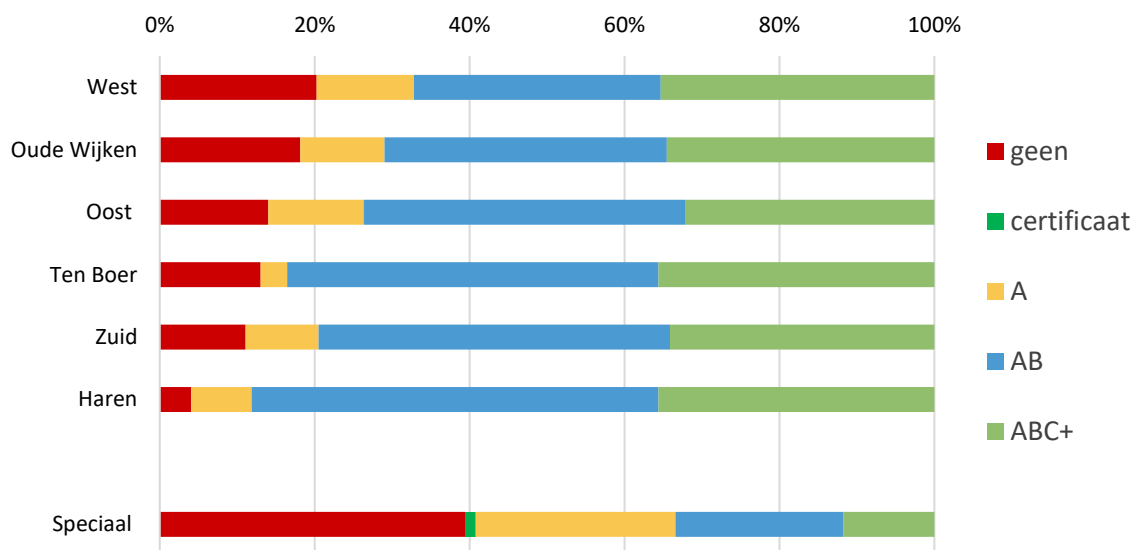

In gebiedsdeel Haren en in mindere mate Zuid hebben meer kinderen in groep 3 al een diploma dan in de andere gebiedsdelen. In de gebiedsdelen Oude Wijken en West hebben relatief de minste kinderen een diploma. Ook in de gebiedsdelen West en Oude Wijken hebben relatief veel kinderen in de hogere groepen, 5 en hoger, geen diploma. In Ten Boer hebben veel minder kinderen in groep 3 geen diploma, maar vanaf groep 4/5 juist meer.

Figuur 3.3 geeft het diplomabezit per gebiedsdeel en van het speciaal basisonderwijs weer. In gebiedsdelen Haren en Ten Boer hebben de kinderen over het algemeen meer diploma's dan in de andere gebiedsdelen. In gebiedsdeel Oost hebben relatief weinig kinderen diploma C of meer.

Bij het speciaal onderwijs hebben veel kinderen geen diploma of alleen het A diploma.

Figuur 3.3: Diplomabezit naar gebiedsdeel en van het speciaal basisonderwijs 2024

Bijlagen

Tabel 4.1: Respons uitgesplitst naar verschillende categorieën

	2019	2020	2022	2024
Scholen voor basisonderwijs	53	53	54	58
respons	21	21	25	30
percentage respons	40%	40%	45%	52%
groep 3	21	20	24	29
groep 4	21	17	24	26
groep 5	21	17	25	28
groep 6	20	19	25	30
groep 7	17	19	24	28
groep 8	18	17	21	26
Gegevens over zwemles	16	17	25	28
Scholen voor speciaal onderwijs				13
respons				7
percentage respons				54%

Tabel 4.2: Respons per groep, basisonderwijs en speciaal onderwijs samen geteld

	respons	bevolking 1-1-2024	%respons
groep 3 (6 jaar)	866	1.825	47%
groep 4 (7 jaar)	813	1.875	43%
groep 5 (8 jaar)	938	1.955	48%
groep 6 (9 jaar)	917	1.868	49%
groep 7 (10 jaar)	847	1.875	45%
groep 8 (11 jaar)	794	1.889	42%
Taalklassen nieuwkomers	37		
Totaal	5.212	11.287	46%
Waarvan			
Basisonderwijs	4.530		
Speciaal onderwijs	682		

Tabel 4.3: Respons uitgesplitst naar verschillende categorieën

	Scholen 2024	2019	2020	2022	2024
Scholen voor basisonderwijs					
Centrum	2	0	1	0	0
Oude Wijken	6	4	5	2	5
Zuid	11	2	4	5	4
West	13	5	5	5	9
Oost	12	4	4	6	7
Ten Boer	7	3	1	5	4
Haren	7	3	1	2	2
Totaal	58	21	21	25	31
Speciaal basisonderwijs	14				8
Totaal	72				

Tabel 4.4: Respons per gebiedsdeel in aantal kinderen (6-11 jaar), alleen basisonderwijs per gebiedsdeel

	kinderen 2024	respons	perc. respons
Scholen voor basisonderwijs			
Centrum	231	0	0%
Oude Wijken	1.458	982	67%
Zuid	2.082	615	30%
West	2.783	1.176	42%
Oost	2.572	1.215	47%
Ten Boer	489	146	30%
Haren	1.667	396	24%
Speciaal basisonderwijs		682	
Totaal		5.212	46%

Zwemvaardigheid leerlingen primair onderwijs Groningen 2024

Auteurs

Age Stinissen

M.m.v. Marissa Schouten

Maand van uitgave

Oktober 2024

Opdrachtgever

Gemeente Groningen, Sport050

Fotografie

Beeldbank Groningen

Uitgave

Onderzoek, Informatie en Statistiek Groningen

Online publicaties OIS Groningen

<https://publicaties.oisgroningen.nl/>

Contactgegevens

T: (050) 367 56 30

E: info@oisgroningen.nl

I: www.oisgroningen.nl